

5

Červen 1940

Když nadešel červen, byl již exodus v plném proudu.

Paříž celá rozkvetla a ořešáky se skvěly svěžestí a vůní. Modré, jasně zelené a sytě červené květiny přetékały z okenních truhlíků a jako příval barev zaplavily městské parky i ztichlé ulice. Ale v Ruby to vše vyvolávalo pocit, jako by se příroda městu vysmívala. Záhy bude svět, který znala, pohlcen postupující nacistickou invazí.

Ruby cítila její příchod jako bouři na obzoru, naplňující vzduch zlověstným tušením. Ač Francouzi celé měsíce zavírali oči před pravdou a nebrali na vědomí německé provokace na hranicích, nebylo možné pochybovat o jejich záměrech. Maginotovu linii Němci jednoduše obešli a Ardenským lesem se valili do nitra Francie. Budou tu každým dnem a budou se napařovat svým strnulým pochodovým krokem, nesmyslně nablýskanými uniformami a podivným nacistickým emblémem připomínajícím černý větrník zohýbaný vichřicí.

Francouzští generálové již prohlásili bitvu o Francii za ztracenou a zdecimované vojenské jednotky se daly na spěšný ústup směrem na jih. Po nocích kvílely sirény ohlašující letecké nálety. Auta s tmavomodře zbarvenými reflektory se pohybovala v tajuplné tmě. Obchody byly zavřené a davy Pařížanů prchaly z města a ucpávaly silnice v krajině poseté německými

bombami. Paříž byla opuštěná a bez obvyklého dětského smíchu, který se dřív ozýval všude ze sousedství. Jako by na město padl příkrov ticha. Dokonce i Eiffelovka, tyčící se k obloze jako dýka, se zdála být nepřírozně vzdálená, jako by i ona zadržovala dech.

„Proboha,“ řekl Marcel Ruby, když se choulili sami ve sklepech pod jejich domem, kde se schovávali před bombami, které padaly kdesi na jihozápadě – zřejmě na továrny Renault a Citroën, hádala Ruby. Němci bombardovali Paříž, což se ještě před několika týdny zdálo být nemožné. „Měla jsi odjet... Chováš se nezodpovědně.“

S nápadnými kruhy pod očima a křečovitě staženými rameny připomínal dětskou hračku s nataženým pérem.

„Věděla jsem, do čeho jdu,“ odpověděla, ale nepodívala se mu do očí. Nebyla to tak úplně pravda: zpočátku se nechala ukolébat falešným pocitem bezpečí. Ale pak se rozhodla zůstat, protože zůstal i on. „Jsem tu s tebou.“

„Ale to je právě ten problém, že, miláčku?“ Místo aby to oslovení bylo milující, vyznělo sarkasticky, a oba to věděli. Byl v poslední době jiný, vůbec se nepodobal muži, jehož před rokem následovala přes Atlantik. Skutečnost, že ho armáda odmítla – kvůli výraznému kulhání na pravou nohu následkem dětské obrny –, nyní jako by poznamenávala každý jeho bdělý okamžik.

„Jak to?“ Snažila se zachovat klidný hlas.

„Zdá se, že věříš tomu, že jsi nezranitelná. Nežádal jsem po tobě, abys zůstala.“

„Toho jsem si vědoma.“ Naléhavě se ji snažil přimět k odjezdu, dokonce napsal jejím rodičům a žádal je, aby mu pomohli přesvědčit ji, aby si to rozmyslela. Ale Ruby odmítala utéct při prvním náznaku nesnázi. Nechtěla nechat Marcela, aby invazi čelil sám. Spojila svůj osud s jeho v dobrém

i zlém – a když se pokoušel poslat ji pryč, jen ji to utvrdilo v jejím odhodlání. „Pořád věřím, že nám tady prozatím nic nehrozí.“

„Ach tak, je to tak americké, chodit po světě s hlavou plnou iluzí, že?“

Ruby se odvrátila a vzápětí budovou otrásl další výbuch. Nepozorovaně to došlo tak daleko, že být Američankou bylo něco, za co by se člověk měl stydět, alespoň v Marcelových očích. Zazlival prezidentu Rooseveltovi, že se nechce účastnit války v Evropě, a jak měsíce ubíhaly a Američané se stále odmítali zapojit, Marcel jako by víc a víc činil Ruby zodpovědnou za politiku její země.

„Je mi to líto,“ omlouval se již mírnějším tónem. Položil jí ruku na rameno. „Je to jen tím, že nevím, jak bych sám sobě odpustil, kdyby se ti něco stalo.“

„Já vím.“ Ruby se trochu uvolnila a připomněla si, že je normální, že v manželství občas dojde k nedorozumění. A vůbec, jak by někdo mohl Marcelovi zazlívát, že se cítí bezmocný? „Ale jsem přesvědčená, že patřím sem, Marceli. Sem k tobě.“

Čekala, že protáhne obličej, ale místo toho se na ni jen dlouze zadíval. „Ruby, všechno jsem pokazil. Předstíral jsem, že jsem mužem, jakým jsem si přál být, ale teď jsi poznala, jaký jsem ve skutečnosti: muž, jemuž mizerná nemoc vzala schopnost tě chránit.“

Přistoupila k němu blíž a položila mu ruku na neoholenou tvář. „Já ti rozumím, Marceli,“ řekla. „Vždycky jsem ti rozuměla. Myslíš, že francouzští vojáci, když teď ustupují z fronty, jsou na tom lépe než ty a mají situaci pod kontrolou?“

„Asi bych měl být vděčný, že se na svět pořád ještě díváš růžovými brýlemi. Možná že je užitečné nevidět až tak zřetelně hrozící bouři.“

Chtěla se ohradit, říct mu, že vidí věci stejně zřetelně, jako on, ale on si ji přitáhl k sobě a objal ji, a tak raději mlčela. Poprvé po řadě týdnů byla v jeho náručí a připadalo jí to jako návrat domů, byt se ukázalo, že to je jiný domov, než čekala.

O hodinu později, když zazněly tři tóny ohlašující konec náletu, vedla ho nahoru nazpět do jejich bytu v téměř opuštěné budově přímo do ložnice, která kdysi byla jejich útočištěm. Nyní jí připadala jako bojiště a Ruby věděla, že když chtějí přežít, musí se to změnit.

„Proč bys o mě měla stát?“ šeptal, když ho políbila. „Nejsem nic.“

„Jsi můj manžel a stojím při tobě,“ odvětila pevně a zakryla mu ústa svými rty.

Jeho milování bylo uspěchané, téměř neurvalé. Snažila se vytrvat, dívat se mu do očí, přivést ho zpátky k sobě, ale on byl někde úplně jinde, až se na ni celý zpocený zhroutil, vyčerpaný a těžce dýchající. „Promiň,“ zašeptal do jejích ňader. „Miluju tě, víš? Opravdu tě miluju.“

Ruby počkala, až Marcel začne opět pravidelně dýchat, a pak odpověděla: „Taky tě miluju.“

Ano. Zůstane. Bouře jsou tu koneckonců od toho, aby se jim čelilo.

„Madame Benoitová?“

Tichý, nesmělý hlásek vytrhl později té noci Ruby z přemítání. Nemohla spát a poté, co se hodinu převalovala v posteli, vyšla na terasu. Vzduch stále ještě čpěl spálenou gumou a roz-taveným kovem. Německé bomby našly svůj cíl. Rozhlédla se a na sousední terase rozeznala v měsíčním světle siluetu Charlotte.

„Charlotte,“ oslovila ji přátelsky, potěšená, že ji vidí. Dívka a její rodiče se při náletu neobjevili v krytu a Ruby napadlo,

že možná uprchli. Slyšela zvěsti o tom, jak stíhačky rozstřílely auta uvězněná v dopravních zácpách na venkovských silnicích, a měla děsivý pocit, že se Dacherovým něco stalo. Přestože teď Charlotte měla před sebou, nedokázala se zbavit zlé předtuchy.

„Dobrý večer, madame Benoitová,“ pozdravila ji Charlotte zdvořile.

„Prosím, říkej mi Ruby, nebo si budu připadat stará.“

„To je myslím americký zvyk,“ řekla Charlotte po delší odmlce. „Oslovovat dospělé křestním jménem.“

Ruby se ve tmě usmála. „Ano, to je možné. Nebo je to jen zvyk mezi sousedy. Časy jsou teď tak temné, že jediné, co nám pomůže, je být kamarádkami, nemyslíš?“

„No tak ... dobře.“ Charlotte váhala. „Můžu se vás na něco zeptat, madame? Ehm, Ruby?“

„Zeptej se, na co chceš.“

„Proč jste... proč jsi ještě tady?“

Ruby se musela zasmát dívčině bezprostřednosti.

„Tady ve Francii, myslím,“ vysvětlovala Charlotte poněkud rozpačitým tónem. „Protože jsi Američanka. *Maman* a *papa* říkali, že jsi měla odjet už před mnoha měsíci. Proč jsi neodjela?“

Ruby si povzdechla. „Možná proto, že jsem tvrdohlavá. Nebo možná proto, že věřím, že nikdo – ani Němci, ani nikdo jiný – by mě neměl donutit k útěku. Myslím, že to je jeden z důvodů, Charlotte. Ale dalším důvodem je, že když se jednou pro něco rozhodnu, snažím se vytrvat. Slíbila jsem Marcelovi, že budu jeho ženou, že svůj život spojím s jeho. A tak tady zůstávám.“

„Jsi loajální. A statečná.“

Ruby si vzpomněla na to, co říkal Marcel, a došlo jí, jak moc jí jeho slova ublížila. „Někdo by možná řekl, že jsem nezodpovědná.“